

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA**

ZA 2008. godinu

Broj: 48/09

Sarajevo, juni 2009. godine

**PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE TUZLANSKOG KANTONA
PREMIJERU VLADE TUZLANSKOG KANTONA
MINISTRU FINANSIJA TUZLANSKOG KANTONA**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Budžeta Tuzlanskog kantona za 2008. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2008. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Kantona sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. Ne može se potvrditi kako je izvršen odabir korisnika za dodjelu transfera za fizičku kulturu i sport u iznosu od 1.698.571 KM i način raspodjele sredstava po korisnicima, odnosno ne može se potvrditi da su primijenjeni kriteriji utvrđeni Programom utroška sredstava "Transfer za fizičku kulturu i sport" kako je regulisano Zakonom o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona (tačka 3.6.1 Izvještaja);**

2. nije proveden postupak o izboru najpovoljnijeg ponuđača za nadzor kod sanacije stambenih objekata raseljenih lica, povratnika i izbjeglica, izgradnja gospodarskih objekata raseljenih lica, povratnika i izbjeglica i sanacije putne infrastrukture i isporuke građevinskog materijala kako je propisano Zakonom o javnim nabavkama BiH. Za navedeno je zaključen Sporazum sa Društvom za razvoj EG Tuzla, kojem je u 2008. godini isplaćeno 112.243 KM (tačka 3.9 Izvještaja);
3. nisu iskazane obaveze Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona za troškove izvršenja mjera pritvora u iznosu od 54.300 KM koje su nastale u 2008. godini kako bi se priznavanje rashoda provodilo po načelu modificiranog nastanka događaja u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH (tačka 3.12 Izvještaja).

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Budžeta Tuzlanskog kantona, po svim bitnim pitanjima, prikazuju istinito i objektivno, stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2008.godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Budžeta Tuzlanskog kantona u toku 2008. godine, osim za napomene navedene u tački 1, 2 i 3 u prethodnom pasusu, je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 09.04.2009. godine.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

+

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	1
3.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	2
4.	NALAZI.....	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	3
4.2	Sistem internih kontrola i.....	3
4.3	Budžet Tuzlanskog kantona za 2008. godinu.....	4
4.4	Prihodi i primici Tuzlanskog kantona za 2008. godinu.....	5
4.5	Tekući rashodi.....	7
4.5.1	Tekući izdaci.....	8
4.6	Tekući i kapitalni transferi.....	9
4.6.1	Tekući transferi.....	9
4.6.2	Kapitalni grantovi.....	11
4.7	Kapitalna ulaganja.....	11
4.8	Tekuća rezerva.....	11
4.9	Nabavke.....	12
4.10	Finansijski rezultat.....	12
4.11	Imovina, potraživanja.....	13
4.11.1	Novčana sredstva.....	13
4.11.2	Kratkoročna potraživanja i plasmani.....	13
4.12	Kratkoročne obaveze.....	14
4.13	Dugoročne obaveze.....	14
5.	KOMENTAR.....	14

IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA
za 2008. godinu

1. UVOD

Tuzlanski Kanton (u daljem tekstu: Kanton), kao federalna jedinica FBiH uspostavljen je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Tuzlanskog Kantona. Kanton svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Ustavom Tuzlanskog kantona je propisano da je Kanton nadležan u svim oblastima koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti a posebno za: donošenje i provođenje propisa u okviru utvrđene ekonomske politike za podsticanje privrednog i društvenog razvoja; uspostavljanje i nadziranje kantonalnih policijskih snaga koje imaju jedinstvene federalne uniforme sa oznakama Kantona; utvrđivanje i provođenje politike obrazovanja i vaspitanja; utvrđivanje i provedbu politike iz oblasti nauke, kulture i sporta , utvrđivanje i provođenje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se odnose na uređivanje i izgradnju stambenih objekata; donošenje i provođenje propisa u korištenju zemljišta, uključujući zoniranje; donošenje i provođenje propisa o postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti; provođenje socijalne politike i ispostavljanje službi socijalne zaštite; donošenje i provođenje propisa o unapređenju lokalnog poslovanja i humanitarne aktivnosti; utvrđivanje i provođenje politike u vezi sa regulisanjem i osiguranjem javnih službi; utvrđivanje i provođenje politike u vezi sa osnivanjem i radom radija, televizije i drugih sredstava informisanja; finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili djelatnosti pod nadležnosti kantonalne vlasti oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima; utvrđivanje i provođenje politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa; donošenje propisa o lokalnoj samoupravi u općinama i lokalnoj upravi i samoupravi u gradu, uz odgovarajuću konsultaciju sa općinskim, odnosno gradskim vlastima.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva (kojih ima 12), zavodi, organi uprave i ustanove u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje djelokrug rukovođenja kao i druga pitanja od značaja za njihovo organiziranje i funkcioniranje. Kantonalnim ministarstvima rukovodi ministar, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova utvrđuju se Budžetom Kantona.

Na dan 31.12.2008. godine broj zaposlenih koji su se finansirali iz budžeta kantona iznosio je 9.989. Planirani broj zaposlenih Budžetom iznosio je 10.061, od čega se najveći broj od 7.014 odnosi na ustanove obrazovanja, a na Ministarstvo unutrašnjih poslova 1.940.

Sjedište Vlade Kantona je u Tuzli, ulica Slatina broj 2.

2. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Kantona za 2008. godinu konstatovali smo određene slabosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Sistem internih kontrola unaprijediti kroz primjenu donesenih akata, kako bi se poslovanje uskladilo sa važećim i drugim zakonskim i drugim propisima, odnosno izbjegli utvrđeni propusti i nedostaci.

Potrebno je planove novčanih tokova (mjesečni i tromjesečni), sačinjavati u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Izradu Budžeta zasnivati na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih indikatora i prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Potrebno je izvršiti analizu odstupanja ostvarenih neporeznih prihoda od planiranih veličina i poduzeti adekvatne mjere u cilju ostvarenja istih, obzirom da je došlo do značajnog odstupanja.

Potrebno je da se naplata, ubiranje i evidentiranje vlastitih prihoda vrši u skladu sa odredbama Zakona o Trezoru u FBiH i Uputstva o izvršavanju budžeta sa Jedinstvenog računa Trezora.

Obračun za putne troškove vršiti na osnovu potpune dokumentacije, a evidentiranje istih vršiti u skladu sa računovodstvenim načelima dokumentovanosti, ispravnosti i tačnosti.

Potrebno je Procedurama o uvjetima i načinu korištenja službenih vozila utvrditi normative o utrošku goriva po vozilima i u skladu sa istima vršiti kontrolu u cilju racionalizacije troškova goriva.

Potrebno je troškove reprezentacije priznavati u skladu sa Uredbom Vlade Tuzlanskog kantona o uslovima i načinu korištenja sredstava reprezentacije.

Tekuće transfere za manifestacije, za organizacije i udruženja Kantona i transfer za medije, planirati i izvršavati sa pozicije resornog ministarstva, a ne Vlade Kantona.

Potrebno je da se sredstva grantova za sport i kulturu realizuju u skladu sa Programom utroška sredstava "Transfer za fizičku kulturu i sport" s općim i posebnim kriterijima raspodjele sredstava tekućih transfera utvrđenih Budžetom Kantona, kao i da se prilikom odobravanja sredstava tekućeg transfera „Transfer projekta medija javnog informisanja” utvrđenih Budžetom Kantona za 2008. godinu, dodjeljuju sredstva korisnicima koji ispunjavaju propisane uslove iz javnog poziva i u roku pravdaju dobivena sredstva.

Potrebno je da se prilikom odobravanja transfera drugim nivoima Vlade Kantona sačinjavaju pregledi o primljenim zahtjevima za dodjelu sredstava, kao i dati obrazloženja za korisnike koji nisu dobili sredstva

Sredstva tekuće rezerve koristiti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Tuzlanskog kantona.

Preispitati odredbe Zakona o izvršenju Budžeta, kojim je izuzeta primjena Zakona o javnim nabavkama BiH, obzirom da je isto u suprotnosti sa odredbama članova 1. i 5. navedenog Zakona.

Dosljedno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama BiH i provedbene propise vezane za ovaj Zakon.

Potrebno je u narednom periodu u slučaju smanjenja ostvarenja prihoda pravovremeno izvršiti uravnoteženje istih sa rashodima u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Potrebno je intenzivirati aktivnosti oko naplate nenaplaćenih potraživanja sa aktivnim učešćem Pravobranilaštva Kantona i resornih ministarstava gdje su i nastala potraživanja.

Potrebno je obaveze evidentirati u periodu kada su i nastale za plaćanje kako bi se priznavanje rashoda provodilo po načelu modifikovanog nastanka događaja u skladu sa Zakonom u budžetima u FBiH.

3. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta Kantona za 2008. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih budžetskih korisnika u kantonu sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja Budžeta Kantona za 2008. godinu je pribavljanje realne osnove, da se na bazi pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa korisnika kantonalnog budžeta, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, ocijeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem interne kontrole.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu februar - april 2009. godine.

S obzirom da je revizija obavljena ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

4. NALAZI

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2008. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnoj reviziji, konstatovano je da Kanton nije postupio po preporukama datim u prethodnom Izvještaju o reviziji kod slijedećih nalaza:

- Sredstva tekuće rezerve nisu u potpunosti usmjeravana za hitne i nepredviđene izdatke ;
- Nisu poduzete adekvatne aktivnosti na naplati potraživanja;
- Odabir najpovoljnijeg ponuđača za poslove nadzora nad gradnjom objekata i isporukom građevinskog materijala (EG Društvo za razvoj Tuzla), nije izvršen u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;
- Nije izvršena analiza manje ostvarenih neporeznih prihoda u odnosu na plan;
- Nije vršeno usaglašavanje evidentiranih prihoda u pomoćnim evidencijama sa iskazanim prihodima u Glavnoj knjizi Trezora;
- Nije izvršena analiza uloženi sredstva u Društvo za razvoj NERDA Tuzla;
- Nisu evidentirane sve obaveze u momentu nastanka;

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno: sačinjen je Plan novčanih tokova za javne prihode, ali ne sadrži naovčane tokove za vlastite prihode, grantove, donacije i prihode po posebnim propisima; dio tekućih transfera koji su bili ranije planirani na poziciji Vlade Kantona od 2008. godine su planirani na pozicijama resornih ministarstava.

Uspostavljena je baza podataka o korisnicima prava iz oblasti socijalne zaštite kako je preporučeno prethodnom revizijom.

4.2 Sistem internih kontrola i¹

Vlada Kantona, donijela je Program mjera za otklanjanje uočenih nedostataka u finansijskim Izvještajima Budžeta Kantona za 2007. godinu, dana 14.11.2008. godine. Programom su utvrđene Opšte mjere za otklanjanje nedostataka koje se odnose na sve budžetske korisnike i Posebne mjere za otklanjanje nedostataka koje se odnose na pojedinačne budžetske korisnike.

Ministarstva su donijela Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji koji čine temelj i sastavni dio sistema internih kontrola. Ministarstva su donijela Pravilnike o internim kontrolnim postupcima u cilju jačanja sistema internih kontrola, a na osnovu Instrukcije o načinu uspostave internih kontrola i načinu funkcionisanja sistema internih kontrola propisanih Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima, koje je donijela Vlada Kantona. Suština navedenih akata je da budžetski korisnici uspostave cjelovit sistem internih kontrola kroz procedure praćenja primjene donesenih akata, identifikacija nadležnosti i odgovornosti, procjena rizika radnog mjesta. S obzirom na kompleksnost organizacione strukture Kantona (ministarstva i niže potrošačke jedinice), kao i činjenicu da je na dan 31.12.2008. godine, broj zaposlenih iznosio 9.989, otežano je funkcionisanje ukupnog sistema internih kontrola. Revizijskim uzorkom su konstatovani nedostaci u funkcionisanju sistema internih kontrola, što je uzrokovalo određene propuste i nedostatke utvrđene revizijom finansijskih izvještaja Budžeta Kantona za 2008. godinu.

---

¹ Sistem interne kontrole obuhvata kontrolna okruženje i kontrolne procedure. Sistem uključuje sve politike i procedure, uspostavljene od strane menadžmenta institucije, sa ciljem osiguravanja ostvarivanja ciljeva institucije u skladu sa eksternim pravilima (zakonska akta) i rukovodnim politikama, osiguranja imovine i informacija, prevencije u otkrivanju prevara i greški, kvalitete računovodstvenih izvještaja, blagovremena izrada pouzdanih finansijskih i rukovodnih/upravljačkih informacija)

Navedene slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola, imale su za posljedicu određene neregularnosti, odnosno propuste u provođenju propisanih kontrolnih aktivnosti. Propusti su konstatovani kod planiranja Budžeta Kantona za 2008. godinu što je obrazloženo u tački 3.3 Izvještaja, neuravnoteženje i prihoda i rashoda zbog iskazanog deficita, kod naplate i ubiranja vlastitih prihoda (tačka 3.4 Izvještaja.), tekućih izdataka za putne troškove, gorivo i troškove reprezentacije (tačka 3.5.1 Izvještaja), kod tekućih transfera za fizičku kulturu i sport u dijelu primjene kriterija i potrebnih uslova za dodjelu transfera (tačka 3.6.1 Izvještaja).

Nedostaci u funkcionisanju sistema internih kontrola, također, su utvrđeni kod korištenja sredstava tekuće rezerve (tačka 3.8 Izvještaja) i nedosljedne primjene Zakona o javnim nabavkama BiH (tačka 3.9 Izvještaja).

Sistem internih kontrola unaprijediti kroz primjenu donesenih akata, kako bi se poslovanje uskladilo sa važećim i drugim zakonskim i drugim propisima, odnosno izbjegli utvrđeni propusti i nedostaci.

4.3 Budžet Tuzlanskog kantona za 2008. godinu

Budžet Kantona za 2008. godinu donesen je 27.12.2007. godine u ukupnom iznosu od 388.088.103 KM, nakon izvršenog usaglašavanja Ministarstva finansija sa budžetskim korisnicima. Rebalansom Budžeta za 2008. godinu od 10.07.2008. godine, ukupan Budžet se povećao na 405.677.024 KM, u koji je ukalkulisan neutrošeni višak prihoda nad rashodima iz 2006. godine u iznosu od 20.478.349 KM. Također, uvećan je plan rashoda i izdataka, odnosno Budžet u iznosu od 121.148 KM, a odnosi se na donacije i grantove koji nisu planirani u Rebalansu Budžeta, a ostvareni su u toku fiskalne godine i koji su namjenski usmjereni posebnom odlukom Vlade Kantona, u skladu sa članom 11. stav 3 Zakona o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2008. godinu. Na taj način ukupan Budžet za 2008. godinu Tuzlanskog kantona iznosi 405.798.172 KM. Rebalansom Budžeta obuhvaćeni su i skupštinski amandmani za zapošljavanje demobilisanih boraca u iznosu od 2.900.000 KM, koji bi se finansirali dijelom iz prihoda od poreza i iz sredstava privatizacije. Također, povećani su grantovi neprofitnim organizacijama Ministarstvu za rad i socijalnu politiku u iznosu od 1.900.000 KM za osiguranje uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje nezaposlenih lica.

Planirane pozicije Budžetom i Rebalansom daju se u slijedećem tabelarnom pregledu:

R.br.	Naziv	Budžet	Rebalans
1.	Prihodi i primici	372.088.103	385.319.823
2.	Višak prihoda nad rashodima	16.000.000	20.478.349
3.	Ukupno (1+2)	388.088.103	405.798.172
4.	Rashodi i izdaci	385.846.703	402.939.624
5.	Račun finansiranja	2.241.400	2.737.400
6.	Ukupno (4+5)	388.088.103.	405.677.024

Ministarstvo finansija je tek za period oktobar-decembar 2008. godine sačinilo Plan novčanih tokova za javne prihode koji ne sadrži novčane tokove za vlastite prihode, grantove, donacije i prihode po posebnim propisima. Zakonom o budžetima u FBiH je regulisano da se pri izradi novčanih tokova uključe, između ostalog, predviđanja svih prihoda na JRT, predviđanja svih rashoda i kretanja u ključnim makroekonomskim parametrima. Obzirom na visinu iskazanog deficita ne može se potvrditi da su novčani tokovi sačinjavani na osnovu relevantnih priliva i odliva budžetskih sredstava. Također, Ministarstvo finansija treba da utvrđuje tromjesečno i mjesečno budžetsko izmirenje obaveza u skladu sa likvidnosti budžeta i preuzetim obavezama budžetskog korisnika.

Budžet za 2008. godinu se izvršavao na osnovu mjesečnog plana alokacije raspoloživih budžetskih sredstava korisnicima.

Izrada i donošenje Budžeta za 2008. godinu nije u potpunosti zasnovano na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih indikatora i prognozi prihoda i rashoda za godine koje su

obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta. U 2008. godini ostvareni su ukupni prihodi i primici u iznosu od 325.561.590 KM, što je za 59.637.085 KM manje u odnosu na planirane prihode i primitke Rebalansom Budžeta. Ukupni rashodi i izdaci iznosili su 360.290.845 KM, što je za 42.648.779 KM manje u odnosu na planirane rashode i izdatke.

Potrebno je planove novčanih tokova (mjesečni i tromjesečni), sačinjavati u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Izradu Budžeta zasnovati na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih indikatora i prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

4.4 Prihodi i primici Tuzlanskog kantona za 2008. godinu

Ukupni prihodi i primici za 2008. godinu iznosili su 325.561.590 KM prema konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2008. godinu.

Struktura iskazanih prihoda, primitaka i finansiranja sa indeksima ostvarenja, iskazana u konsolidovanim finansijskim izvještajima, daje se u slijedećem tabelarnom pregledu:

Red br.	Opis	Budžet	Izmj.i dopune budžeta	Izvršenje	Izvršenje	Indeks 1	Indeks 2
		2008. godine	za 2008. godinu	2007. godine	2008. godine	7= 6*100/4	8= 6*100/5
1	2	3	4	5	6	7	8
	Prihodi i primici, finansiranje i višak prihoda (A+B)	388.088.103	405.798.172	306.851.318	325.561.590	80,2	106,1
A	Prihodi i primici	372.088.103	385.319.823	306.851.318	325.561.590	84,5	106,1
1.	Prihodi od poreza	300.913.033	306.313.034	264.167.709	276.049.988	90,1	104,5
	Prihodi na dobit preduzeća	6.491.254	7.991.254	6.342.410	8.775.973	109,8	138,4
	Porezi na plaće	30.409.356	32.809.357	26.779.562	34.160.916	104,1	127,6
	Domaći porezi na robe i usluge	3.635.541	4.435.541	8.747.249	5.305.545	119,6	60,7
	Porezi na međ.trg i transakcije	110.009	810.009	626.443	309.443	38,2	49,4
	Prihodi od indirektnih poreza	258.765.245	258.765.245	221.456.082	227.454.093	87,9	102,7
	Ostali porezi	1.501.629	1.501.628	215.963	44.018	2,9	20,4
2.	Neporezni prihodi	61.761.360	68.568.098	38.128.360	43.179.801	63,0	113,2
	Prihodi od poduzetničkih aktiv.	7.572.000	8.715.452	627.300	1.465.538	16,8	233,6
	Naknade i takse	52.711.060	57.593.497	35.880.657	38.222.855	66,4	106,5
	Novčane kazne	1.478.300	2.259.149	1.620.403	3.491.408	154,5	215,5
3.	Kapitalni primici	-	-	-	-	-	-
4.	Potpore (Grantove)	6.387.332	8.412.313	3.679.330	5.766.233	68,5	156,7
	Tekuće potpore iz inostranstva	344.432	649.900	17.119	66.265	10,2	387,1
	Tekuće potpore od ostalih nivoa vlasti	6.042.900	7.762.413	3.662.211	5.699.968	73,4	155,6
5.	Primlj. otplate datih zajmova	3.026.378	2.026.378	875.919	565.568	27,9	64,6
B	Procjenjeni višak prihoda nad rashodima iz ranijih godina	16.000.000	20.478.349				

Prihodi, primici i finansiranje u odnosu na planirane izvršeni su manje za 19,8 %, a u odnosu na prošlu godinu veći su za 6,1 %.

Prihodi od poreza ostvareni su u iznosu od 276.049.988KM i manji su u odnosu na plan za 9,9 %. U strukturi ovih prihoda najveću stavku čine prihodi od indirektnih poreza u iznosu od 227.454.093 KM ili 82,4 % prihoda od poreza.

Neporezni prihodi iskazani su u iznosu od 43.179.801 KM, i manji su u odnosu na planirane za 37 % i isti imaju najveće odstupanje u ostvarenju prihoda u odnosu na planirane, s tim da su u odnosu na prošlu godinu veći za 13,2 %. Najznačajnije učešće u strukturi neporeznih prihoda imaju prihodi od javnih usluga (naknade i takse) sa 38.222.855 KM ili 88,5 %, i isti su manje ostvareni za 33,6 % u odnosu na plan, što je imalo presudan uticaj na ostvarenje neporeznih prihoda. Pored smanjenja na poziciji prihoda od pružanja javnih usluga, prihodi od novčanih kazni su ostvareni u iznosu od 3.491.408 KM ili 54,5 % više u odnosu na planirane. Prihodi od poduzetničke aktivnosti Budžetom su planirani u iznosu od 7.572.000 KM, a Rebalansom Budžeta od 10.07.2008. godine isti su povećani na 8.715.452 KM, iako je izvršenje u 2007. godini iznosilo svega 627.300 KM i izvršenje u 2008. godini iznosilo 1.465.538 KM. Navedeno pokazuje da se prilikom planiranja istih u Budžetu nisu uzele u obzir činjenice o izvršenju Budžeta u 2007. godini i izvršenju Budžeta u 2008. godini do izrade Rebalansa Budžeta. Također, isti propust je napravljen kod planiranja i izvršenja naknada i taksi, obzirom da i jedna i druga vrsta prihoda proističu iz kantonalnih propisa.

Na nivou Kantona se primjenjuje Uredba o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele, koje je donijela Vlada Kantona, kao i druga akta kojima je regulisana uplata i korištenje vlastitih prihoda. Navedenom Uredbom su definisane vrste vlastitih prihoda koji ostvaruje svaki od korisnika budžeta i koje može koristiti za pokriće rashoda.

Ministarstva, koja ostvaruju vlastite prihode, nisu vršila usaglašavanje evidentiranih vlastitih prihoda u pomoćnim evidencijama sa iskazanim prihodima u Glavnoj knjizi Trezora, što nije u skladu sa Zakonom o Trezoru u FBiH i Uputstvom o izvršavanju budžeta sa Jedinštenog računa Trezora.

U skladu sa članom 51. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta Tuzlanskog kantona vlastiti prihodi i namjenska sredstva evidentirani su na prihodima samo u dijelu prihoda koji su utrošeni dok se neutrošena sredstva evidentiraju na razgraničenim prihodima. Na razgraničenim prihodima na nivou Kantona na dan 31.12.2008. godine evidentiran je iznos od 22.114.220 KM, koji se odnosi na neutrošena sredstva vlastitih prihoda u iznosu 5.489.797 KM i namjenske prihode Kantonalne uprave civilne zaštite 883.141 KM, Vlade Kantona 353.277 KM i Kantonalne uprave za šumarstvo 265.478 KM.

Koncesije

Ukupni prihodi se prema Odluci o izmjeni Odluke o načinu raspodjele sredstava iz naknada po osnovu dodjele koncesija, od 31.12.2007. godine, raspoređuju između Kantona i općine u omjeru od 20 % budžetu Kantona 80 % budžetu općina na čijem području se nalazi predmet koncesije. Na području Tuzlanskog kantona iskazani su ukupni prihodi od koncesija u iznosu od 1.747.749 KM, od čega je Budžetu Kantona pripalo 435.207 KM. Na poziciji prihoda od koncesija iskazan je iznos od 617.660 KM, koji se odnosi na prihode koji su utrošeni u 2008. godini u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta Tuzlanskog kantona, dok su ukupno planirani prihodi od koncesija za 2008. godinu iznosili 1.000.000 KM.

Prema prezentiranoj dokumentaciji nenaplaćena potraživanja po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama iznose 1.906.864 KM, među kojima su najveća potraživanja od RK «Vijenac» Lukavac i Rudnika «Kreka» Tuzla, protiv kojih je izvršeno utuženje za raniji dug.

U 2008. godini nisu zaključivani ugovori o koncesijama, odnosno nije bilo dodjele novih koncesija.

Potrebno je izvršiti analizu odstupanja ostvarenih neporeznih prihoda od planiranih veličina i poduzeti adekvatne mjere u cilju ostvarenja planom utvrđenih, obzirom da je došlo do značajnog odstupanja.

Potrebno je da se naplata, ubiranje i evidentiranje prihoda vrši u skladu sa odredbama Zakona o Trezoru u FBiH i Uputstva o izvršavanju budžeta sa Jedinštenog računa Trezora.

4.5 Tekući rashodi

Ostvareni rashodi i izdaci u 2008. godini iznosili su 360.290.845 KM prema konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2008. godinu. Ostvarenje je manje za 42.648.779 KM ili 10,6 % u odnosu na planirane rashode i izdatke. U odnosu na prethodnu godinu isti su više izvršeni za 16,9 %. Struktura rashoda i izdataka, iskazana u knjigovodstvenoj evidenciji i konsolidovanim finansijskim izvještajima, prikazana je u sljedećem tabelarnom pregledu:

Redni broj	OPIS	Budžet	Ostvareno	Ostvareno	Indeks 1	Indeks 2
		2008	2007	2008	6=5*100/3	7=5*100/4
1	2	3	4	5	6	7
	UKUPNO (A+B)	405.798.172	308.096.510	361.982.588	89,2	117,5
	A. UKUPNO IZDACI (I+II)	403.060.773	308.082.859	360.290.843	89,4	116,9
	I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)	361.198.265	284.375.980	333.920.518	92,4	117,4
	a) Plaće i nakn. trošk. zaposl. (1 do 3)	209.948.255	178.531.927	206.058.118	98,1	115,4
	b) Izdaci za materijal i usluge (4 do 12)	49.771.550	32.934.328	34.452.998	69,2	104,6
4	Putni troškovi	2.878.005	1.678.852	1.774.649	61,7	105,7
5	Izdaci za energiju	6.101.274	4.742.096	5.116.197	83,9	107,9
6	Izdaci za komunalne usluge	3.624.520	3.013.400	2.964.971	81,8	98,4
7	Nabavka materijala	5.889.855	3.403.659	4.087.107	69,4	120,1
8	Izdaci za usluge prevoza i goriva	1.640.616	1.059.761	1.256.083	76,6	118,5
9	Unajmljivanje imovine i opreme	1.877.928	1.450.024	1.625.700	86,6	112,1
10	Izdaci za tekuće održavanje	4.444.387	2.868.189	2.377.754	53,5	82,9
11	Izdaci osiguranja bankarskih usluga i..	904.220	627.386	614.432	68,0	97,9
12	Ugovorene i druge posebne usluge	22.410.745	14.090.961	14.636.105	65,3	103,9
	c) Ukupno tekući transferi (13 do 19)	100.402.460	72.508.213	92.370.865	92,0	127,4
13	Grant drugim nivoima vlasti	7.706.508	6.486.003	6.339.781	82,3	97,7
14	Grantovi pojedincima	62.650.224	44.690.945	58.097.208	92,7	130,0
15	Grantovi neprofitnim organizacijama	11.702.820	7.632.528	10.555.722	90,2	138,3
16	Subvencije javnim preduzećima	8.902.027	9.857.045	8.383.497	94,2	85,1
17	Subvencije privatnim preduzećima	4.543.400	1.851.426	4.520.078	99,5	244,1
18	Ostali grantovi - povrat i drugo	4.184.981	1.855.366	4.024.746	96,2	216,9
19	Transf. za poticaj razvija, poduzet. i obrta	712.500	134.900	449.833	63,1	333,5
	d) Izdaci za kamate i ostale naknade	1.076.000	401.512	1.038.537	96,5	258,7
	II UKUPNO KAPITALNI IZDACI	41.862.508	23.706.879	26.370.325	62,9	111,2
	e) Nabavka stalnih sredst. (20 do 25)	20.664.823	11.349.859	14.376.769	69,6	126,7
20	Nabavka zemljišta šuma i višegodišnjih zasada	115.000	115.000	67.010	58,3	58,3
21	Nabavka građevina	4.199.063	4.904.833	3.322.818	79,1	67,7
22	Nabavka opreme	9.038.265	3.917.254	5.191.745	57,4	132,5
23	Nabavka ostalih stalnih sredstava	485.000		398.280	82,1	
24	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	1.465.756	292.606	1.195.874	81,6	408,7
25	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	5.361.739	2.120.166	4.201.042	78,4	198,1
	f) Pozajmljivanje i učešće u dionicama	6.966.500	1.091.250	848.999	12,2	77,8
	g) Kapitalni grantovi (26 do 27)	14.231.185	11.265.770	11.144.557	78,3	98,9
26	Kapitalni grantovi drugim nivoima vlade	10.427.410	5.621.681	7.479.951	71,7	133,1
27	Kapitalni grantovi pojedin. i neprof. org.	3.803.775	5.644.089	3.664.606	96,3	64,9
	B. OTPLATE PRIMLJ. KREDITA	2.737.400	13.651	1.691.745	61,8	12392,8

Učešće pojedinačnih rashoda i izdataka u ukupno iskazanim rashodima i izdacima, zajedno sa otplatama primljenih kredita, je sljedeće: plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosima na plaće poslodavca ima najveće učešće sa 56,9 %; zatim tekući grantovi sa 25,5 %; izdaci za materijal i usluge sa 9,5 %; izdaci za nabavku stalnih sredstava 3,9 %; kapitalni grantovi 3,1 %; otplate primljenih kredita 0,5 %; izdaci za kamate 0,3 % i pozajmljivanje i učešće 0,2 %.

4.5.1 Tekući izdaci

Tekući izdaci iskazani su u iznosu od 333.920.518 KM. Strukturu navedenih troškova čine: izdaci za plaće i naknade u iznosu od 206.058.118 ili 61,7 %, tekući grantovi 92.370.865 ili 27,7 %, izdaci za materijal i usluge 34.452.998 ili 10,3 %, izdaci za kamate 1.038.537 ili 0,3 %.

Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih i doprinosi poslodavaca iznosile su 206.058.118 KM što je u odnosu na planirana sredstva manje za 1,9 %, a u odnosu na prethodnu godinu više za 15,4 %. Broj zaposlenih na nivou Kantona sa 31.12.2008. godine iznosio je 9.989, što je za 193 zaposlena više u odnosu na prethodnu godinu, a Budžetom planirani broj zaposlenih iznosio je 10.061.

Vlada Kantona je donijela nove platne razrede i koeficijente koji su u primjeni od 01.01.2008. godine, a osnovica za obračun plaća iznosila je 372 KM za period januar - juni i 390 KM za period juli - decembar 2008. godine.

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 34.452.998 KM i u odnosu na plan manji su za 30,8 %, a u odnosu na prethodnu godinu veći za 4,6 %. U strukturi ovih troškova najveće učešće imaju ugovorene i druge posebne usluge sa 14.636.105 KM, zatim izdatci za energiju sa 5.116.197 KM i nabavka materijala sa 4.087.107 KM.

Izdaci za putne troškove iznosili su 1.774.649 KM i u odnosu na plan realizovani su 61,7 %, i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 5,7 %.

U okviru izdataka za putne troškove koji su evidentirani na Ministarstvu za obnovu, razvoj i povratak, Opšte udruženje samostalnih privrednika opštine Tuzla je fakturiralo dva računa Ministarstvu za obnovu, razvoj i povratak u ukupnom iznosu od 2.867 KM za troškove noćenja, bez navođenja podataka gdje je noćenje izvršeno, niti je navedena svrha putovanja. Predočen je akt Opštteg udruženja kojim nude posjetu Međunarodnom obrtničkom sajmu u Celju sa ponudom cijene smještaja, koje su manje u ponudi u odnosu na fakturisane cijene (292,5 cijene u ponudi, a fakturisane cijene su 625 KM i 312,50KM).

Obračun za putne troškove vršiti na osnovu potpune dokumentacije, a evidentiranje istih vršiti u skladu sa računovodstvenim načelima dokumentovanosti, ispravnosti i tačnosti

Izdaci za gorivo i tekuće održavanje iskazani su u iznosu od 3.633.837 KM, od čega se na tekuće održavanje odnosi 2.377.754 KM i na izdatke za gorivo 1.256.083 KM.

Na ime izdataka za gorivo Skupština Kantona iskazala je izdatke za usluge prevoza u iznosu od 18.688 KM, a Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak iznos od 11.842 KM. Skupština Kantona i Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak raspolažu sa ukupno 9 vozila, i za svako sipanje goriva izdaje se nalog za sipanje za vozilo i količinu goriva koje se sipa. Međutim, nisu utvrđeni normativi utroška goriva za svako vozilo, niti se vrši praćenje utroška goriva po vozilu.

Potrebno je Procedurama o uvjetima i načinu korištenja službenih vozila utvrditi normative o utrošku goriva po vozilima i u skladu sa istima vršiti kontrolu u cilju racionalizacije troškova goriva.

Ugovorene i druge posebne usluge iskazane su u ukupnom iznosu od 14.636.105 KM, i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 3,9 %.

Usluge reprezentacije na nivou Kantona iskazane su u ukupnom iznosu od 497.830 KM, od čega se na Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta odnosi 11.290 KM, na Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak odnosi 4.526 KM i na Ured za zajedničke poslove 570 KM. Na pojedinim računima za reprezentaciju Ministarstva obrazovanja navedene su osobe koje su koristile sredstva reprezentacije, ali nije naveden povod ili razlog kojim su nastali troškovi reprezentacije, dok na računima za troškove reprezentacije kod Ministarstva za obnovu, razvoj i povratak i Ureda za zajedničke poslove nije navedeno kojim povodom, odnosno razlozi za nastanak troškova, tako da se ne može potvrditi opravdanost nastanka troškova reprezentacije za navedeno.

Potrebno je troškove reprezentacije priznavati u skladu sa Uredbom Vlade Tuzlanskog kantona o uslovima i načinu korištenja sredstava reprezentacije.

4.6 Tekući i kapitalni transferi

4.6.1 Tekući transferi

Tekući transferi sa 31.12.2008. godine ostvareni su u iznosu od 92.370.865 KM ili 92 % planiranih sredstava za tekuće transfere. Na osnovu Zakona o izvršenju Budžeta Kantona uređeno je da resorna ministarstva predlažu Vladi Kantona na usvajanje programe i kriterije za realizaciju tekućih transfera. Na osnovu odluka Vlade o usvajanju programa utroška vršena je realizacija sredstava planiranih za tekuće transfere. U okviru tekućih transfera najveći iznos se odnosi na isplatu sredstava pojedincima regulisan zakonskim propisima, za koje je nadležno Ministarstvo za rad i socijalnu politiku (31.307.921 KM) i Ministarstvo za boračka pitanja (13.191.147 KM). Izvršen je uvid u dio dokumentacije na osnovu kojih su realizovani transferi, a koji se odnose na Vladu Kantona, Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak, Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Transferi Vlade Kantona realizovani su u iznosu od 6.887.657 KM, a planirani u iznosu od 8.085.810 KM. Revizijom su obuhvaćeni slijedeći transferi:

- grantovi za manifestacije u iznosu od 297.500 KM;
- grant Udruženju za razvoj „NERDA“ u iznosu od 252.083 KM;
- grantovi za organizacije i udruženja Tuzlanskog kantona u iznosu od 907.500 KM;
- grant za izvršenje sudskih rješenja u iznosu od 2.441.224 KM;
- grant za medije u iznosu od 225.000 KM;
- grantovi iz Tekuće rezeve u iznosu od 70.970 KM.

Konstatovano je da se dio transfera planira i izvršava sa pozicije Vlade Kantona (transfer za manifestacije u iznosu od 297.500 KM; transfer za organizacije i udruženja Tuzlanskog kantona u iznosu od 907.500 KM i transfer za medije u iznosu od 225.0000 KM), koji bi se trebali planirati i realizovati sa pozicije resornih ministarstava.

Tekuće transfere za manifestacije, za organizacije i udruženja Kantona i transfer za medije, planirati i izvršavati sa pozicije resornog ministarstva, a ne Vlade Kantona.

Transferi Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, realizovani su u iznosu od 4.349.713 KM, a planirani u iznosu od 4.629.420 KM. Revizijom su obuhvaćeni slijedeći transferi:

- grantovi za tjelesnu kulturu i sport u iznosu od 1.698.571 KM;
- grantovi za nabavku udžbenika za učenike osnovnih škola (grant Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke) u iznosu od 1.696.000 KM;
- grant za odlazak olimpijaca sa TK na Olimpijske igre u Peking (iz Tekuće rezerve) u iznosu od 50.000 KM;

- grantovi za nauku u iznosu od 232.247 KM;
- grantovi za izdavačku djelatnost u iznosu od 76.083 KM;
- grantovi za kulturne manifestacije u iznosu od 201.254 KM;

Izvršen je uvid: u Program utroška sredstava “Transfer projekta medija javnog informisanja” utvrđenih Budžetom Kantona za 2008. godinu, Odluku o utvrđivanju kriterija i postupka za raspodjelu sredstava sa općim i posebnim kriterijima, javni poziv, Program raspodjele sredstava po korisnicima, kao i prateću dokumentaciju.

Na poziciji Vlade Kantona planiran je transfer za medije u iznosu od 250.000 KM, a realizaciju provodilo Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta. Transfer je realizovan u iznosu od 225.000 KM. Utvrđeno je da korisnik transfera nije pravdao dobijena sredstva, kao i da su sredstva dodjeljena korisniku a da nisu ispunjeni svi propisani uslovi iz javnog poziva. Tako je Radio-difuzija soli dobila sredstva u iznosu od 35.000 KM, a u priloženoj potvrdi su navedene neizmirene obaveza za PDV i druge poreze, dok je jedan od uslova za dobijanje sredstva da korisnik nema neizmirenih obaveza po pitanju poreza i ostalih davanja. Pored toga, navedeni korisnik nije ni pravdao dobijena sredstva, iako je Ministarstvo pismeno tražilo pravdanje sredstava, dok Programom nije predviđen nadzor.

Izvršen je uvid u Program utroška sredstava “Transfer za fizičku kulturu i sport” utvrđenih Budžetom Kantona za 2008. godinu, Odluku o utvrđivanju kriterija i postupka za raspodjelu sredstava sa općim i posebnim kriterijima, javni poziv, Program raspodjele sredstava po korisnicima, kao i prateću dokumentaciju. Transfer za fizičku kulturu i sport realizovan je u iznosu od 1.698.571 KM, a planiran u iznosu od 1.856.200 KM. Utvrđeno je da su transferi dodjeljivani na osnovu podnesenih zahtjeva korisnika, uz proveden javni poziv. Međutim, ne može se potvrditi kako je izvršen odabir korisnika transfera za fizičku kulturu i sport, kao i način raspodjele sredstava po korisnicima, odnosno ne može se potvrditi da su primjenjeni kriteriji utvrđeni Programom utroška sredstava “Transfer za fizičku kulturu i sport” utvrđenih Budžetom Kantona za 2008. godinu. Naime, iz prezentirane dokumentacije (zapisnika) ne može se potvrditi ukupan broj aplikacija, niti opravdanost izbora korisnika transfera (nema obrazloženja) i visina dodijeljenih sredstava u skladu sa utvrđenim kriterijima.

Potrebno je da se sredstva grantova za sport i kulturu realizuju u skladu sa Programom utroška sredstava “Transfer za fizičku kulturu i sport” s općim i posebnim kriterijima raspodjele sredstava tekućih transfera utvrđenih Budžetom Kantona, kao i da se prilikom odobravanja sredstava tekućeg transfera „Transfer projekta medija javnog informisanja” utvrđenih Budžetom Kantona za 2008. godinu, dodjeljuju sredstva korisnicima koji ispunjavaju propisane uslove iz javnog poziva i u roku pravdaju dobijena sredstva.

Transferi Ministarstva industrije, energetike i rudarstva, realizovani su u iznosu od 5.976.070 KM, a planirani u iznosu od 6.495.000 KM. Transferi su realizovani na osnovu donesenog programa i utvrđenih kriterija, za:

- grantove za subvencije javnim preduzećima u iznosu od 3.076.070 KM;
- subvencije privatnim preduzećima u iznosu od 2.400.000 KM;
- grantove drugim nivoima Vlade Kantona u iznosu od 500.000 KM.

Izvršen je uvid u grantove drugim nivoima Vlade Kantona u iznosu od 500.000 KM, utvrđenih Budžetom Kantona za 2008. godinu, Programom i Odlukom o utvrđivanju kriterija za korištenje sredstava. Ministarstvo je poslalo obavijest svim općinama na području Kantona za podnošenje zahtjeva za dobijanje sredstva, bez objave javnog poziva. Konstatovano da Ministarstvo nije sačinilo akt-pregled o svim primljenim zahtjevima za dodjelu sredstava, dok su sačinjeni pojedinačni zapisnici za korisnike koji su dobili sredstva uz obrazloženje, a nisu dana obrazloženja za korisnike kojima nisu odobrena sredstva.

Potrebno je da se prilikom odobravanja transfera drugim nivoima Vlade Kantona sačinjavaju pregledi o primljenim zahtjevima za dodjelu sredstava, kao i dati obrazloženja za korisnike koji nisu dobili sredstva.

4.6.2 Kapitalni grantovi

Kapitalni grantovi na nivou Kantona izvršeni su u iznosu od 11.144.557 KM, što je 78,3 % ostvarenje u odnosu na planirane. Kapitalni grantovi drugim nivoima vlasti izvršeni su u iznosu od 7.479.951 KM, od čega je najveći iznos od 4.027.410 KM izvršen sa pozicije Vlade Kantona i iznos od 2.799.384 KM realizovan sa pozicije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iz namjenski prikupljenih sredstava u skladu sa Zakonom o vodama u FBiH.

Kapitalni grantovi pojedincima i neprofitnim organizacijama izvršeni su u iznosu od 3.664.606 KM, od čega sa pozicije Vlade Kantona je izvršeno 1.542.690 KM za neprofitne organizacije, a sa pozicije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iznos od 1.925.108 KM kao novčana podrška primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

4.7 Kapitalna ulaganja

Za nabavku stalnih sredstava utrošeno je 14.376.769 KM, što predstavlja 69,4 % u odnosu na planirane izdatke, dok su veći za 26,7 % u odnosu na prethodnu godinu. Svaki budžetski korisnik vrši nabavku stalnih sredstava, uz prethodno dobijenu saglasnost Ministarstva finansija. U strukturi kapitalnih ulaganja na nivou Kantona najveći iznos od 5.191.744 KM se odnosi na nabavku opreme, od čega se Univerzitet odnosi 2.172.347 KM, Ministarstvo unutrašnjih poslova 445.830 KM i Vladu Kantona 250.000 KM. Na rekonstrukciju i investiciono održavanje se odnosi 4.201.042 KM, od čega se na Vladu Kantona odnosi 950.000 KM, na Univerzitet 192.046 KM, a na nabavku građevina 3.322.818 KM, od čega se na srednje škole odnosi 1.051.763 KM.

4.8 Tekuća rezerva

Sredstva tekuće rezerve utvrđena su Budžetom Kantona za 2008. godinu u iznosu od 1.500.000 KM, od čega je utrošeno 1.104.762 KM.

U toku fiskalne godine, u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Kantona za 2008. godinu, sredstva tekuće rezerve mogu se odobriti u slijedećim omjerima: budžetskim korisnicima do 60 % utvrđenih sredstava tekuće rezerve; drugim nivoima vlasti do 10 % utvrđenih sredstava tekuće rezerve i ostalim korisnicima do 30 % utvrđenih sredstava tekuće rezerve.

Za korištenje sredstava tekuće rezerve budžetski korisnici moraju da ispunjavaju jedan od slijedećih kriterija: da je finansiranje nepredviđenih rashoda i izdataka za tekuću fiskalnu godinu ili da je finansiranje sponzorstva i pokroviteljstva, kada se kao sponzor ili pokrovitelj pojavljuje Vlada Kantona.

Sredstva tekuće rezerve mogu se odobriti i drugim nivoima vlasti u slučaju elementarnih nepogoda, pod uslovom da je stanje elementarne nepogode proglašeno od strane nadležnog organa.

Ostalim korisnicima može se odobriti korištenje sredstava tekuće rezerve u slučaju: finansiranja dijela troškova za učešće sportista pojedinaca i sportskih klubova sa područja Tuzlanskog kantona na svjetskim, evropskim i državnim takmičenjima; finansiranje projekata od interesa za Tuzlanski kanton i u drugim slučajevima kada Vlada Kantona utvrdi da je to od interesa za Tuzlanski kanton.

Odluke o korištenju sredstava tekuće rezerve donosila je Vlada Kantona uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva finansija u pogledu raspoloživih sredstava tekuće rezerve.

Međutim sredstva tekuće rezerve, između ostalog, dodjeljivana su: sindikalnoj organizaciji DD „Spreća; na ime jednokratne pomoći radnicima; priključenje zgrade na sistem centralnog grijanja u kojoj je smještena Kantonalna agencija za privatizaciju; na ime održavanja-krećenja prostorija i nabavke opreme-klima uređaja Uredu za internu reviziju Vlade kantona; na ime plaćanja rada komisiji za snimanje stanja postojećih općinskih deponija realizovano u Ministarstvu prostornog uređenja i zaštiti okolice; na ime sufinansiranja izdataka za rad Fondacije Istina Pravda Pomirenje realizovano u Ministarstvu za boračka pitanja i nabavku mobitela Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove.

Navedeno ukazuje da su se sredstva tekuće rezerve koristila za namjene koje su trebale biti obuhvaćene planom budžetskih korisnika za fiskalnu godinu i ne predstavljaju hitne i nepredviđene izdatke kako je regulisano Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Tuzlanskog kantona.

Sredstva tekuće rezerve koristiti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Tuzlanskog kantona.

4.9 Nabavke

Izvršena je provjera procedura nabavki za tekuće izdatke i za nabavke stalnih sredstava i zaključivanja ugovora prema Zakonu o javnim nabavkama BiH. Uvidom u dokumentaciju, utvrđene su slabosti i nedostaci u provođenju Zakona o javnim nabavkama BiH.

Utvrđeno je da svaki budžetski korisnik provodi procedure nabavki za tekuće izdatke. Smatramo da se procedure za pojedine nabavke (kancelarijski materijal, gorivo i mazivo i slično), mogu objediniti za više budžetskih korisnika, čime bi se racionalizirali ljudski resursi i sredstva utrošena za provođenje nabavki.

Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak je zaključilo Sporazum o poslovnoj saradnji sa Društvom za razvoj EG Tuzla u kojem je definisan nadzor kod sanacije stambenih objekata raseljenih lica, povratnika i izbjeglica, izgradnja gospodarskih objekata raseljenih lica, povratnika i izbjeglica i sanacije putne infrastrukture i isporuke građevinskog materijala. Po osnovu navedenog sporazuma Ministarstvo je u 2008. godini, Društvu za razvoj EG Tuzla isplatilo 112.243 KM. Sporazum je proveden bez prethodno provedenog postupka o izboru najpovoljnijeg ponuđa kako je propisano Zakonom o javnim nabavkama BiH, jer je Zakonom o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2008. godinu izuzeto Društvo za razvoj EG Tuzla od postupka javnog oglašavanja. Smatramo da se Zakonom o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2008. godinu, ne mogu napraviti izuzeća od provođenja postupka javnog oglašavanja kako je predviđeno Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta nakon provedenog postupka nabavke zaključilo je ugovor o nabavci i isporuci goriva dana 06.08.2008. godine i ugovor o nabavci i isporuci rezervnih i potrošnih dijelova za računarsku opremu dana 08.07.2008. godine. U ugovorima nije naveden period na koji se odnose, a ni vrijednost ugovora.

*Preispitati odredbe Zakona o izvršenju Budžeta, kojim je izuzeta primjena Zakona o javnim nabavkama BiH, obzirom da je isto u suprotnosti sa odredbama članova 1. i 5. navedenog Zakona
Dosljedno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama BiH i provedbene propise vezane za ovaj Zakon.*

4.10 Finansijski rezultat

Prema prezentiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima Budžeta Kantona za 2008. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R.br.	Opis	Budžet 2008.	Izmj.budžeta 2008.	Izvršenje 2007.	Izvršenje 2008.	Indeks 6*100/4	Indeks =6*100/5
1	2	3	4	5	6	7	8
A	Prihodi, primici i višak prihoda (I+II)	388.088.103	405.798.172	306.851.318	325.561.590	80,2	106,1
I	Prihodi, primljeni grantovi i primici (1+2+3)	372.088.103	385.319.823	306.851.318	325.561.590	84,5	106,1
1.	Prihodi	362.674.393	374.881.132	302.296.069	319.229.789	85,2	105,6
2.	Potpore (Grantovi)	6.387.332	8.412.313	3.679.330	5.766.233	68,5	156,7
3.	Primlj. otplate datih zajmova	3.026.378	2.026.378	875.919	565.568	27,9	64,6
II	Višak prihoda iz ranijih god	16.000.000	20.478.349	0			
B	Rashodi i izdaci	388.088.103	405.798.172	308.082.860	360.290.843	88,8	116,9
1.	Rashodi i izdaci	388.088.103	405.798.172	308.082.860		0,0	0,0
C	Višak prihoda nad rashodima (I-B)						
D	Višak rashoda nad prihodima (B-I)			1.231.542	34.723.253		
2.	Izdaci od finansiranja			13.650	1.691.745		

Kao što se vidi iz naprijed navedene tabele, Izmjenama i dopunama budžeta za 2008. godinu za ostvarenje viška rashoda nad prihodima planirano je pokriće istog u iznosu od 20.478.349 KM od ostvarenog viška prihoda nad rashodima iz ranijih godina. Ostvarenje prihoda u 2008. godini značajno je manje u odnosu na planirano što je dovelo do ostvarenja rashoda u većem iznosu u odnosu na planirane za 14.244.904 KM. Ukupno iskazani deficit Budžeta Kantona iznosi 34.723.253 KM. Ostvareni višak rashoda nad prihodima je prema Odluci Vlade Kantona o usvajanju godišnjeg obračuna za 2008. godinu, od 13.03.2009. godine, pokriven se iz ostvarenog viška prihoda nad rashodima iz ranijih godina. Istom odlukom i na isti način se pokrivaju otplate po kreditima u iznosu od 1.691.745 KM. Obzirom na datum donesene Odluke i visinu ostvarenog deficita, kao i činjenicu da je prethodne godine iskazan deficit postavlja se pitanje nepravovremenog pokretanja aktivnosti na uravnoteženju prihoda i rashoda kako je regulisano zakonskim propisima.

U konsolidovanom bilansu stanja je iskazan kumulativni višak prihoda nad rashodima u iznosu od 10.504.682 KM.

Potrebno je u narednom periodu u slučaju smanjenja ostvarenja prihoda pravovremeno izvršiti uravnoteženje istih sa rashodima u skladu sa važećim zakonskim propisima.

4.11 Imovina, potraživanja

Na nivou Kantona izvršen je popis sredstava i izvora sredstava sa stanjem na dan 31.12.2008. godine. Formirana je Glavna centralna popisna komisija koja je objedinila Elaborate o popisu za budžetske korisnike 4 Centralne popisne komisije. Glavna centralna popisna komisija je sačinila elaborat o popisu na nivou kantona i izvršila usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Vlada Kantona je 26.02.2009. godine usvojila Elaborat o izvršenom popisu sredstava i izvora sredstva Budžeta Tuzlanskog kantona sa stanjem 31.12.2008. godine.

4.11.1 Novčana sredstva

Sredstva na transakcijskim računima Kantona sa stanjem na dan 31.12.2008. godine iznose 28.960.014 KM, od čega se na sredstva na Escrow –om računu odnosi 5.738.464 KM. Istovremeno sa 31.12.2008. godine na poziciji kratkoročnih obaveza iskazan je iznos od 27.000.351 KM.

Na kontu izdvojenih novčanih sredstava iskazan je iznos od 233.757 KM koji se odnosi na sredstva koje je banka zaplijenila po sudskim rješenjima, a ista su izvršena u januaru 2009. godine.

4.11.2 Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja za robe i usluge na dan 31.12.2008. godine iznosila su 1.142.045 KM, od čega se na potraživanja od kupaca odnosi 283.765 KM; na potraživanja za plaćene avanse iznos od 733.944 KM i potraživanja za usluge 124.335 KM (utuženo ukupno 123.679 KM). Ostala potraživanja su iskazana u ukupnom iznosu od 7.397.900 KM, od čega se na sumnjiva i sporna potraživanja odnosi 3.754.525 KM. Najveći dio sumnjivih i spornih potraživanja odnosi se na potraživanja po osnovu datih koncesija od Rudnika Kreka i Rudnika Vjenac, dok su ostala potraživanja iznosila 3.616.435 KM (na potraživanja po osnovu datih koncesija se odnosi 2.314.802 KM)

Obzirom na značajan iznos nenaplaćenih potraživanja Vlada Kantona formirala je Radnu grupu od sedam članova, dana 03.12.2007. godine, koja je sastavljena od predstavnika resornih ministarstava kod kojih su stvorena i evidentirana nenaplaćena potraživanja. Zadatak radne grupe je da izvrši analizu potraživanja i predloži Vladi mjere za dalje postupanje. Radna grupa do okončanja revizije finansijskih izvještaja Kantona za 2008. godinu, nije izvršila zadato, obzirom da nije ažurirano stanje u pregledima Pravobranilaštva TK (naprimjer: masa sporova koja su se vodila sa dobavljačima su završeni, a ista se vode u pregledima Pravobranilaštva kao predmet u radu ili neki predmeti su evidentirani u izvještaju, mada su tužbe povučene).

Kratkoročni plasmani iskazani su u iznosu od 14.349.441 KM, od čega se na kredite odnosi 12.367.050 KM i na depozite 1.981.751 KM. Najveći dio datih kredita evidentirano je na sumnjivim i spornim

potraživanja u iznosu od 10.303.528 KM. Najveći dužnici su Fabrika Sode Lukavac u iznosu od 4.788.087 KM i rudnici Kreka u iznosu od 2.274.760 KM.

Potrebno je intenzivirati aktivnosti oko naplate nenaplaćenih potraživanja sa aktivnim učešćem Pravobranilaštva Kantona i resornih ministarstava gdje su i nastala potraživanja.

4.12 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze, na dan 31.12.2008. godine, iskazane su ukupnom iznosu od 27.000.351 KM, od čega se najveći dio od 26.923.254 KM odnosi na kratkoročne obaveze prema dobavljačima.

Međutim, revizijom je utvrđeno da nisu iskazane obaveze u iznosu od 54.300 KM na Ministarstvu pravosuđa i uprave za troškove izvršenja mjera pritvora, koje je fakturirano u 2008. godini od strane Federalnog ministarstva pravde. Fakturisanje je izvršeno na osnovu Ugovora o naknadi troškova za izvršenje mjera pritvora u ustanovama za izvršenje kazne zatvora u FBiH, sačinjenog između Vlade Kantona i Federalnog ministarstva pravde od 02.04.2001. godine. Ministarstvo pravosuđa i uprave izmirilo je navedenu obavezu 24.02.2009. godine.

Potrebno je obaveze evidentirati u periodu kada su i nastale za plaćanje kako bi se priznavanje rashoda provodilo po načelu modifikovanog nastanka događaja u skladu sa Zakonom u budžetima u FBiH.

4.13 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 31.556.044 KM, od čega se na inostrano zaduživanje odnosi 31.218.657 KM i na ostale dugoročne obaveze 337.387 KM. Najveći dio inostranog zaduživanja je prema Fortis banci putem Federacije BiH u iznosu od 29.048.758 KM i prema OPEC kreditu u iznosu od 1.770.207 KM.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Vlada Tuzlanskog kantona putem Ureda za internu reviziju se pismeno očitovala dopisom broj 02/5-14-8268/09 od 22.05.2009. godine na Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2008. godinu. Uz navedeni dopis priložena su pojedinačna očitovanja Ministarstva finansija, Ministarstva pravosuđa i uprave, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstva za obnovu, razvoj i povratak i Ministarstva industrije, energetike i rudarstva.

Primjedbe i obrazloženja date na Nacrt izvještaja su razmotrene i one koje smo smatrali opravdanim inkorporirane su u Konačan izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja za 2008. godinu.

Pojedinačna obrazloženja na date komentare i primjedbe na Nacrt izvještaja dostavljamo dopisom uz Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2008. godinu.

Direktor
Sektora za finansijsku reviziju
Budžeta kantona i kantonalnih institucija
Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Vođa tima
Viši revizor, Admir Džumhur, dipl.oec.

Član tima
Revizor, Katica Lovrić, dipl.oec.